

חליפת-מכתבים בלתי-רגילה התנהלה ב- שבועיים האחרונים בין המטה הארצי של המשטרה, לבין האורח ראובן (רומק) גרינברג. היא החלה עם מכתב ארוך, מוד- פס במכונת-כתיבה, שהופנה אל המפקח הכללי, יוסף נחמיאס.

הייתה זו תלונה נגד אחד הקצינים של מטה מחוז תל-אביב, אותו האשים רומק בעבירות פליליות. בניגוד לסעיפים 309 ו-1 או 310 לפקודת החוק הפלילי 1936. כתב רומק:

● "הקצין הנ"ל קיבל כדמי לאי-חרץ ו/או קנה ביחד עם אחרים חלקים למכור- ניות גיפ, וזאת ביועין שהחלקים גנובים (מרכוש ממשלתי). כאשר הרגיש כי מעשיו נתגלו, וכי הארמה בוערת מתחת לרגליו, מכר את הגיפים, שהרכיב מחלקים גנובים, למוסך בתל-אביב - גם מטעמי רוח טוב וגם כדי להעלים את ההוכחות אשר היו בודאי מביאות להרשעתו בפלילים, אם היה מוגש נגדו משפט פלילי.

● "הקצין הנ"ל חתר גם תחת כלכלת מדינתנו, בהיותו עוסק בהברחת מטבע קשה בין ישראל לדרום אפריקה, במקום שיש לו קרובים עשירים העוסקים במקצוע הקצ- בות, ואשר אצלם ביקר הקצין בקשר ל- עיסקות הבלתי-חוקיות.

● "בהיותו קצין אחראי במדור חקירות בתל-אביב, כשנעצר אחד ממכיריו כחשוד במסחר בדולרים מזויפים, היו אצל הנ"ל 100 דולרים מזויפים בשטר אחד. הקצין, בהיותו שותף של החשוד בעסקים אפלים עוד בתקופת המנדט, שמר את 100 הדולר מעיני החוקרים, הוציא אותם מתוך לבונו המשטרה, ומסרם לחשוד בזמן שיחרורו.

● "בהיות החשוד הנ"ל מספר פעמים אחרי שיחרורו בחוץ-לארץ, שילם לקצין זה עבור שירותו בטובות-הנאה ובמתנות.

"מתוך רוח של אורחות טובה, הריני סונה לאדוני, ודורש במפני, כי עניני זה יחקר בעיליות ובדרך שתמנע מאותו קצין להפריע למהלך החקירה. לאור עמדתו כי מטה משטרת תל-אביב, יש לו כל האפי- שריות לכך.

"אני מעמיד עצמי לרשות אדוני בכל עזרה כנה שתיערש ממני בעניני זה, והנני מוכן להתייב בפני אדוני, לפי דרישתו, על מנת למסור כל הפרטים הידועים לי בנדון, וכן שמות אנשים היכולים להוסיף פרטים בעניני זה, אם יגלו רוח אורחות טובה, ואם איתו קצין לא "יעבד" אותם כדי להכשיל את עבודת החוקרים.

התלונה נמסרה לטיפול. היה זה צעד מובן מאליה. כי רומק משוכנע, שאותו קצין, בייס נגדו בפברואר חקירה ומעצר ומשפט-פורים ללא כל תלונה, אלא על סמך עדויות מפוברקות". שלא לדבר על הטינה שהוא רחש לקצין זה, עוד בהיותו איש משטרת המנדט ובהיותו רומק איש המחתרת בירושלים.

רומק, אשר תלונתו נגד יעקב בראור הפעילה את הגלגלים ששמו יקב לקריירה של פרקליט מחוז תל-אביב, וכה לתשובה מהירה, דובר המשטרה הודיע, כי תלונתו נמסרה לטיפול והיא תזכה לבירור. כעבור יומיים הוזמן להתייצב אצל מפקד משטרת רמת-גן, כדי שהזי יבנה עדות מפיו.

רומק לא הופיע במועד שנקבע לו. תחת זאת הריץ מכתב שני אל המפקח הכללי, בו הסביר מדוע לא התייצב ברמת- גן: נסה זו כסופה למפקד המחוז עצמו בן- גוריון, שהוא גם מפקדו של הקצין אשר נגדו התלונן רומק. "אינה מין חקירה בלתי- משוחזת ינהל?" שאל.

השיב דובר המשטרה: "המפקח הכללי אינו מנהל חקירות בעצמו. עליך לפנות למשטרת רמת-גן".

בסוף השבוע היה רומק שקוע בהירורים: להריץ עוד מכתב אל המפקח-הכללי, או להתייצב במשטרת רמת-גן?

סעד

ביד חזקה ובירוע נטויה

לשכת-הסעד, הנמצאת במרתפי עיריית בת- ים, מוגנת על-ידי סורגים הקבועים בלתר- תיה. אין אלא סורגים סתם, אלא מסוג אלה הנהוגים להגן על בתי-הסוהר. כל המבקש להכנס למשרדי הלשכה מוכרח (המשך בעמוד הבא)

חולות ליוהטיס:

ציבות מסי-הכנסה שמה בתחילה את השם בסוד. היא רק היתה מוכנה לגלות, כי מתנהלת חקירה נגד אורח פרטי, על ההעלמה הגדולה ביותר של מסי-הכנסה מאז קום המדינה. גם כאשר התגלה שמו מעל גבי העתונות, לא עשה הגילוי שום רושם. נאמה, כי המדובר באחד י. פולאק, מרחוב שפינוזה בתל-אביב.

מי הוא י. פולאק זה, אשר לפי מקורות מסי-הכנסה העלים הכנסה של שמונה מיליון לירות?

הוא אינו חרשתו, אף לא יצואן או יבואן. אין הוא מופיע בערבי הגאלה, ובמסיבות דיפלומטיות לא יכירו מקומו. גם כאשר הציג שר המסחר והתעשייה את המיליונרים הישראליים, שהצטיינו בהיקף עסקיהם, בפי ניו הנשיא, לא היה י. פולאק ביניהם. איש מכל המיליונרים הללו אף לא ידע על קיומו. ובכל זאת - הרויחה אותו י. פולאק, לדברי נציבות מסי-הכנסה, יותר מכל המיליו- נרים האחרים.

אולם היה חוג מצומצם אחד במדינה, שידע מיהו י. פולאק. היו אלה סוחריו ומי תחכי הקרקעות, המתכונים בפנית שדרות רוטשילד בתל-אביב, סיבב המטה שלהם, קפה תפארת. הם ידוע כי יצחק פולאק הוא מלך סוכני הקרקעות בישראל.

בבית-הכנסת הקטן מושב זקנים, פרחוב אלנבי בתל-אביב, זכור עדיין יצחק פולאק כשמש הצנוע, שהיה מנקה את בית-הכנסת, דואג לספק מים לכיור, מכין גרות לשבת ומקבל כמה גרושים מאלמנה כדי לומר קדיש אחר בעלה. בהתקרב שעת תפילה היה דופק על הבמה וקורא: "מינחנח!" ביתר שעות היום היה מסתובב בין הגוברים, גובה מהם את תרומותיהם לבית-הכנסת, תמורת אהוז זעיר.

אל עסקי הקרקעות הגיע הודות לבעל- הקרקעות הגדול ביותר במדינה. פקיד של הקרן הקיימת לישראל פנה אליו באחד הימים, הציע לו עיסקה: בין הזקנים, המת- פללים בבית-הכנסת ומתגוררים במושבי-הד- קנים הסמוך לו, היו רבים שהם בעלי חלקות אדמה; אם יצליח פולאק לשכנעם להעביר בצואתם את החלקות האלה כתר- מה לקרן הקיימת, לא יצא פולאק מופסד מן השידול.

השמש הצנוע היה מקורב אל הזקנים, עזר להם להתלבש, הזמין אליהם את הרופא בשעת צורך, היה ידיד-אמת לזקנים הגלמרי- דים. לא פעם שמוע בעצותיו. גם כאשר יעץ להם בעניני הקרקע שבידיהם.

העיסקות הראשונות, בהשראת הקרן ה-ל- אומית, פתחו לפני פולק עולם חדש. הוא למד להכיר ערכו של קושאן י. ולהעריך את העובדה כי אדמה אינה טובה רק לק- בורה ולגידול ירקות.

זה היה סמוך לקום המדינה. כיום מעריי- כים את פולאק העגלגל כאחד הגורמים הח- שובים ביותר בסחר-הקרקעות בארץ. "הצי- נתניה שייכת לו", יודעים לספר הספרטרים הקטנים והמתחזקים המקנאים בו. הם אינם מפריזים. להיפך: לא רק בנתניה חולש פולאק על שטחים עצומים ועל בניינים, אלא גם במרכז תל-אביב, על הר הכרמל, בחולות ראשון-לציון, באשדוד.

טענתו היסודית של פולאק, באוני חוקרי מסי-הכנסה: כל הרכוש העצום הזה, ועיס- קות המיליונים שהוא ביצע, אינם שלו למע- שה. הוא רק שימש כסוכן של אנשים אחרים.

"גלה את שמות האנשים", דרשו החוק- רים, "ואז נאמין לך".

זאת לא יכול היה פולאק לעשות.

חשיבותו של שר

בחודש שעבר, כאשר אך ביצבה באופק פרשת העלמת מסי-הכנסה ה-

בתורכית: שטר-בעלות על קרקעות.

העיר עומד בראשו - העניק הלהאה גדולה לאותו בית-קפה, ששקע בחובות אחר-כך ופשט את הרגל.

אליהו ריגלר, סגן ראש העיר מטעם המפ- ד"ל, הסמיך והחזיר חליפות למשמע הטע- נות, לאחר שהחליף מבטים עם ראש העיר, עובד בן-עמי, הבין כי מוטב לשמוק. תושבי נתניה, שעקבו אחר הדיון, לא היו מופתעים מן הביקורת, אף לא מן הידידות בין ראש העיר לבין סגנו. כי בנתניה יודעים הכל, שבן-עמי מפנק מאד את שני אנשי הפועל- המזרחי: סגנו ריגלר וקצין המחוז דודי רזניק, המשמשים לו ראש-גשר במשרד הפנים.

למישרד הפנים אין בן-עמי זקוק לניהול העניינים השוטפים של עיריית נתניה. אף אם שר הפנים לא יאשר ללא-תיקון את התקציב השנתי, לא יפריע הדבר לראש העיר. כי לבן-עמי יש אינטרס הרבה יותר חשוב. והוא: עיסקי קרקעות, בסכומים של מיליונים, בתוך אזור נתניה ובעיר ה- חדשה אשדוד. המבין בקרקעות יודע, כי לעתים יכולה חתימה אחת של שר הפנים להפוך שטח של אלפי דונמים מאזור חקלאי לאזור עירוני. ערכו של כל מטר קרקע בשטח זה יקפוץ מיד פי 100 או 150 ממה שעלה לפני חתימת השר. עובדה זו, המעלה מיד את ערך הקרקע, מעשירה לפתע את בעליה - ללא כל השקעה או מאמץ.

כלום יש דרך יותר טובה להשיג חתימות כאלה מידי השר הדתי, חיים משה שפירא, מאשר באמצעות חבריו למפלגה בנתניה? מה עוד שחברים אלה אינם מתבקשים לתוך לשם שמיים.

אפילו השר עצמו אינו עושה זאת לשם שמיים. רק לפני חודש פירס יומון המפ"ד, בהבלטה, על פנישת ראשי ערים שהתכנסה בשפיר, קיבלה על עצמה לרכו רבע מיליון לירות להשלמת מרכז שפירא. על שם שר הפנים. הרווח החיה בפנישה זאת היה ראש עיריית נתניה, שאף נטל על עצמו את תפקיד הגובר.

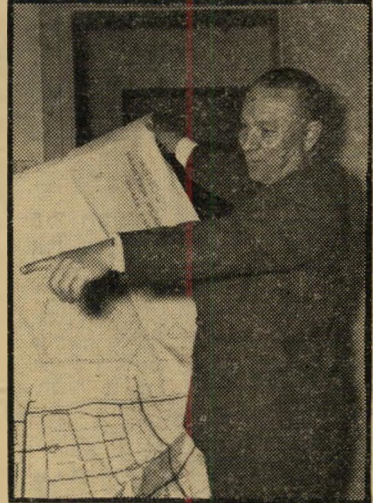
חולות זהב

חולות שבין בתים וראשון-לציון הם שטח-המחיה היחיד, שנותר לפי- תוח היישוב העירוני במרכז הארץ. הוא גם שטח-הקבורה היחיד שנשאר באותו אזור. על כן קנתה חברה קדישא התל-אביבית 500 דונם של אדמה בתחום שיפוטה של עירי- יית בתים.

באותו זמן התנהל מאבק חריף בין עיריית בתים וראשון-לציון על הכללת שטח החו- לות כולו בתחום שיפוטה. דויד בן-ארי, ראש עיריית בתים, הצביע על ההתפתחות המהירה של עירו, טען כי זו נשארה ל- מעשה ללא רורבה קרקעית, כמובלעת בין תל-אביב, הים, וחולון. המוצא היחיד להמ- שך התפתחותה של בתים, טען, דרומה - אל החולות. ראש העיר חלם על הגדלה ניכרת של שטח השיפוט של עירו המת- פתחת.

אך ראשון-לציון לא ויתרה, והדבר עבר להכרעתו של שר הפנים. ברגע זה בחר בן-ארי בנשק יעיל לגבי השר הדתי. הוא איים שאם לא יסופחו החולות לתחום שי- פוטו ימנע את פתיחת בית-הקברות החדש בתחום העיר. הוא נקט בצעד אולטימטיבי זה, בידעו כי כמה מפרנסי ראשון-לציון מצאו דרך אל אונזו של שר הפנים, והם עלולים לסכל את תוכניותיו.

לאורח הרגיל נראה זה ויכוח ענייני ב- שאלת תכנון ערים, והשאלה היתה אם אלמנז תפתח בתים את השטח בקצב מהיר יותר מאשר עיריית ראשון-לציון. רבים אף העלו את בן-ארי כדוגמה של ראש-עיר דינאמי, הדואג להתפתחות עירו, ודואג לשטח-מחיה עברה. אך התברר כי להכרעה החשובה במלחמת

עובד בן-עמי

דויד בן-ארי

הנוכחית. בנתניה קיימת מהדורה חדשה של פרשת שפיגל: קבלני בניין בעיר נתבקשו על-ידי סגן ראש העירייה, שמחלקתו מפק- חת על עבודת בנייה, לתת תרומה לישיבת בני עקיבא של הפועל המזרחי. בוערת בניין ערים לחץ סגן ראש העירייה לאפשר לקפה אנטורפיה בנייה הנוגדת את החוק, משום שבנק הפועל-המזרחי - שסגן ראש

המיוניאים הון